

John Patrick Barry - At the Gates of East, 1906

(prijevod dijela o Mostaru)

*Još jedan hodoljub-putnik-skitnica-putopisac prošetase našim gradom 1905. g. U knjizi je naveo iskustva sa svojih putovanja koja je obavio u nekoliko navrata odvojeno. Opisao je Egipat, Istanbul, Dalmaciju od Trsta do Boke, Crnu Goru, Hercegovinu i Bosnu. **John Patrick Barry**, bio je pukovnik po zvanju, koji je svoje dojmove o putovanjima smjestio u knjigu, također vrstu vodiča, naziva „At the Gates of East” (Na kapijama Istoka), iz 1906. g. Zbirka je to dojмова većinom stečenih iz prve ruke – posjetom određenim destinacijama, a ne preuzetima iz literature, obogaćenih iskrenošću i ne namjenjenom za tržište. Zanimljiva su njegova zapažanja iskusna putnika koji je prošao cijelu Europu i pola Azije. Evo ukratko nekih njegovih dojмова o Mostaru.*

[...] Ako odlučite putovati ovamo, budite izuzetno obzirni u odabiru godišnjeg doba. Hercegovina ljeti uvelike nalikuje zagrijanoj ploči šporeta. Vrućina je grozna, doseže pokatkad i 50° Reaumur skale (65°C)¹. Priče o jadima grilanja koje su mi kazivali ovdašnji austrijski časnici, uvelike me podsjećaju na gornji Sindh (Pokrajina u Indiji – prim. prev.).[...]

[...].Hotel Narenta u Mostaru u koji sam stigao hotelskim omnibusom po kiši u 7 i 15, vlasništvo je austrijske vlade, zbog čega putnik ne može biti baš previše zadovoljan. Na pojedinim važnijim odredištima koja još nisu iskusili dobrostojeće privatne hotele, postoje vrlo udobni hoteli koje je osnovala država i koje vode poduzetnici pod državnom kontrolom. Važeće su cijene izvještene putniku na uvid u svakoj sobi, a postoji i knjiga žalbi. Državni inspektor obavlja povremene posjete kako bi se uvjerio da se državne upute o vođenju hotela sprovode... Budući sam odsjeo u nekoliko ovakvih polu-državnih hotela, mogu slobodno reći da se vjerodostojno vode. Što činiti u jednom orijentalnom gradu kao što je Mostar bez hotel Narente, pitanje je

¹ Vjerovatno je mislio na temperaturu mjerenu na suncu, u protivnom ovo je pretjerivanje.

koje se sa strahom nameće svakom civiliziranom umu. No, situacija je u ovom slučaju jasna i idealna, jer rijeka pjenušavo hrli kroz tjesnac između kamenitih izbočina prema svojoj delti u Jadranskom moru. Moja soba s najboljim pogledom na grad i rijeku košta samo nekih 2 *schillinga*. Restoransko uređenje je izvrsno. Pastrvu koja se ovdje dobije ne možete naći više nigdje. Putnik koji je upoznat s ovim gurmanskim užitkom za nepce svakako počinje svoju večeru s „forellen”. (Pastrve – prim. prev.) [...]

[...] Pivo je, mislim, bilo marke Salvator i svakako spada u bolja. I ovdje i u Sarajevu je bilo odlično, tako da ga boljeg nisam pronašao nigdje na Balkanu. Nepotrebno je reći da je kava ovdje u poluturskim provincijama konstantno izvrsna. Moram naglasiti svojim čitateljima kako bi razumjeli da se ovdje mnogo više vrijednosti dobije za isti novac nego bilo gdje u zapadnoj Europi. [...]

[...] Žene, naravno, također mogu poći na ovakav put. Sobe bi se trebale rezervirati telegramom. [...]

[...] Ljubaznost koju susrećete ovdje nema onu poslovnu težinu. „Dobro jutro” i lagani naklon su veoma srdačni. Nema ovdje rojenja konobara na vratima kada napuštate hotel kako bi vam požurili izraziti blagoslove dok su im oči kao čiode zabodene u vaše novčanike. Nema ovdje organiziranog prosjačenja osoblja kad odlazite kao u grand hotelima Zapada... Bojim se da su ovakvi ostatci lijepog ponašanja predodređeni da uskoro izumru. [...]

[...] Muslimanske žene su potpuno nevidljive u svojim omotačima na ulicama. Žaloso je vidjeti te jadne stvorove kako iznova pumpaju svoj izdahnuti zrak natrag u pluća. Pored toga što umotavaju svoja lica imaju posebne crne ogrtače s visokim ovratnicima koji im strše uspravljani kao sljeme na krovu i to je karakteristična odjeća samo ovdje u Mostaru.

(Preveo: Tibor Vrančić)